Rebaixar les taxes d'ingrés en Educació Especial

written by Gontzal Uriarte | 15 d'April de 2023

És comú pensar que l'alumnat d'Educació Especial entra en aquesta trajectòria a causa d'una força biològica inevitable que els impedeix aprendre. No obstant això, hi ha diversa investigació que assegura que les taxes d'ingrés en Educació Especial poden rebaixar-se amb un programa d'intervenció primerenca.

D'altra banda, sabem que a molts països, inclòs el nostre, n'hi ha una sobrerepresentació d'alumnat gitano, estranger o de nivell socioeconòmic baix a les llistes d'educació especial. Aquesta dada ens descobreix la realitat real sobre l'existència d'**una causa allunyada de la biologia**. Però tampoc ens podem confondre, perquè el fet de ser bolivià o gitano no pot ser la causa de les dificultats d'aprenentatge que es poden observar en Educació Primària. Afirmar el contrari, a més de profundament racista, també seria fals. Igualment fals seria afirmar que el nivell socioeconòmic és determinant en els resultats acadèmics, ja que coneixem als nostres barris moltíssimes persones que han estat capaces d'arribar a la universitat tot i que les famílies no comptaven amb recursos econòmics i coneixem també escoles d'èxit que aconsegueixen revertir aquestes situacions any rere any. Quan vam analitzar les estratègies que van fer servir aquestes famílies empobrides per a aconseguir que els seus fills i filles tingueren èxit

educatiu observem que, efectivament, **allò que genera aprenentatge i desenvolupament cognitiu són les interaccions.**

Quan parlem d'interaccions que condueixen a l'èxit educatiu ens referim a mares que parlen, canten i atenen amorosament a les criatures abans i després del naixement. Parlant-los malgrat que aquestes no puguen entendre-les, atentes als primers gestos i balbucejos als que donaran nom i sentit per a generar comunicació. Pares que expliquen contes fins a la sacietat i que des de menuts ensenyen el so de les lletres i a comptar amb les mans. Avis i àvies que juguen a veig veig, a l'oca i altres jocs els dies de pluja, als assolellats, a la platja i a l'autobús. Oncles i tietes que els acompanyen al cinema, al teatre, al concert i dialoguen sobre el que allà van estar escoltant. Germanes grans que ajuden les menudes amb els deures i els ensenyen a memoritzar les taules de multiplicar, els rius i les províncies, que els ensenyen a dividir amb una xifra i amb dues. L'educació en contextos familiars té grans beneficis. Però també són importantíssimes les bibliotecàries que organitzen dinàmiques per a motivar la lectura i el professorat amb altes expectatives que posen en pràctica les millors actuacions educatives que es coneixen fins ara.

Però és cert que a causa de factors genètics o biològics hi ha persones que experimenten dificultats d'aprenentatge. Tot i això, també he conegut **alumnat que malgrat tenir aquests factors biològics no va entrar a les llistes d'Educació Especial per la tenacitat de les seues famílies i amistats**. No eren, precisament, aquesta classe de familiars que protesten pels deures. Al contrari! Si la mestra no havia posat deures, eren ells mateixos els que els organitzaven per tal d'assegurar-se que tot allò que els seus fills i filles no havien entès a classe ho pogueren entendre a casa amb la seua ajuda. Els beneficis

de l'extensió del temps d'aprenentatge són ben coneguts en la literatura científica perquè democratitza aquestes interaccions i possibilitats per a tots els xiquets i xiquetes sense distinció, independentment fins i tot de la família de procedència.

Sabem que quan un xiquet no parla als 3 anys no n'hi ha prou amb dedicar una hora a la setmana a l'estimulació primerenca. Sense motivar, implicar i guiar a les famílies sobre el que poden fer durant les hores restants de criança, sense activar solidàriament tota la comunitat perquè aquestes situacions no passen, avançarem poc. **Rebatem els nocius discursos de la pedagogia de la felicitat i del "ja madurarà"**, ja que ja ha passat quasi un segle des que Vigotsky argumentava que el desenvolupament cognitiu va a remolc de l'aprenentatge.

La comunitat educativa necessita conéixer les estratègies per a una **educació preventiva** de l'Educació Especial i, en els casos que es torne necessària, procurar que siga dialògica; és a dir, interactiva, solidària, inclusiva i basada en altes expectatives per a assolir els màxims nivells acadèmics per a totes les persones, i aleshores (i només aleshores) l'Educació Especial també serà una eina de transformació social.

[Foto: Pixabay]